

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETS

08.02.2005

Noteikumi nr. 101

Rīgā

**Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem
speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas
kārtību**

(prot. Nr.8 26.§)

Izdoti saskaņā ar
Darba aizsardzības likuma
9.panta sesto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību.
2. Kompetentie speciālisti un kompetentās institūcijas sniedz darba devējam pakalpojumus darba aizsardzības jomā saskaņā ar savstarpēju vienošanos.
3. Kompetentie speciālisti un kompetentās institūcijas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā, sadarbojas ar uzņēmuma darba aizsardzības speciālistu vai citu darba devēja norīkotu nodarbināto un uzticības personām, kā arī iesaista uzņēmuma nodarbinātos.
4. Ja kompetentais speciālists vai kompetentā institūcija uzņēmumā atklāj apstākļus, kas apdraud nodarbināto drošību un veselību, viņu pienākums ir par to nekavējoties ziņot darba devējam, darba aizsardzības speciālistam vai citam darba devēja norīkotam nodarbinātajam un attiecīgajiem nodarbinātajiem.
5. Kompetentais speciālists, kompetentā institūcija un tās personāls, kas veic darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumos, kā arī citus darba aizsardzības pakalpojumus, nedrīkst būt valsts uzraudzības un kontroles institūcija vai personāls, kas veic valsts kontroli un uzraudzību darba aizsardzības jomā (piemēram, Valsts darba inspekcija un tās personāls).
6. Darba vides iekšējo uzraudzību un citus darba aizsardzības pakalpojumus uzņēmumiem drīkst sniegt speciālisti un institūcijas, kas atbilst šajos noteikumos kompetentiem speciālistiem un kompetentām institūcijām noteiktajām prasībām. Kompetentais speciālists un kompetentā institūcija ir atbildīgi, lai tiem uzticētie uzdevumi tiktu veikti profesionāli, godprātīgi un tehniski lietpratīgi.
7. Darba aizsardzības pakalpojumus kompetentais speciālists un kompetentā institūcija sniedz, izmantojot tādus tehniskos resursus (piemēram, darba aprīkojumu, laboratorijas iekārtas), kas nodrošina viņu funkciju veikšanu pienācīgā kvalitātē.

8. Kompetentais speciālists un kompetentā institūcija nodrošina, lai darba vides riska pārbaudi un novērtēšanas rezultāti būtu objektīvi un neatkarīgi no jebkādas ietekmes, it īpaši finansiālas, kas var ietekmēt pārbaudes vai novērtējuma rezultātus.

II. Prasības kompetentiem speciālistiem

9. Lai veiktu darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumos, kompetentam speciālistam nepieciešamas augstākā līmeņa zināšanas (profesionālā augstākā izglītība) darba aizsardzībā atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas akreditētai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmai (profesiju standarts PS 0100 "Darba aizsardzības vecākais speciālists").

10. Darba aizsardzības vecākais speciālists, kurš ieguvis šo noteikumu 9.punktā minēto izglītību, ko apliecina attiecīgs dokuments, ir pielīdzināms kompetentam speciālistam un ir tiesīgs veikt darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumos piecus gadus no izglītību apliecinošā dokumenta saņemšanas dienas.

11. Pēc šo noteikumu 10.punktā minētā termiņa beigām darba aizsardzības vecākais speciālists vēršas atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17024 : 2004 "Atbilstības novērtēšana - Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām" prasībām akreditētā institūcijā (turpmāk – personāla sertifikācijas institūcija), lai iegūtu kompetenta speciālista sertifikātu, kas apliecina personas kompetenci darba aizsardzības jautājumos (turpmāk – kompetenta speciālista sertifikāts).

12. Lai saņemtu kompetenta speciālista sertifikātu, pretendents personāla sertifikācijas institūcijā iesniedz iesniegumu un šādus dokumentus:

12.1. izglītību apliecinošu dokumentu par profesionālo augstāko izglītību darba aizsardzībā atbilstoši profesiju standartam PS 0100 "Darba aizsardzības vecākais speciālists";

12.2. dokumentu, kas apliecina ne mazāk kā triju gadu praktisko darbību darba aizsardzības jomā.

13. Personāla sertifikācijas institūcija 30 dienu laikā pēc šo noteikumu 12.punktā minēto dokumentu saņemšanas organizē pretendenta zināšanu un spēju pārbaudi (testu) un novērtē viņa kompetences atbilstību sertifikācijai pieteiktajā jomā, ņemot vērā profesiju standartā PS 0100 "Darba aizsardzības vecākais speciālists" noteiktās prasības, kā arī standartā LVS EN ISO/IEC 17024 : 2004 "Atbilstības novērtēšana - Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām" un šajos noteikumos noteiktās prasības. Ja pretendenta kompetence atbilst noteiktajām prasībām, viņam izsniedz kompetenta speciālista sertifikātu ar derīguma termiņu pieci gadi.

14. Kompetenta speciālista sertifikātā iekļauj sertificētās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, sertifikāta izdošanas datumu, sertifikāta derīguma termiņu, sertifikācijas jomu, sertifikāta numuru, personāla sertifikācijas institūcijas nosaukumu un sertificētās personas parakstu, kā arī sertifikāta izmantošanas nosacījumus un ierobežojumus (piemēram, aizliegumu pašam mainīt sertifikātā minēto informāciju, aizliegumu sertifikātu izmantot tam neparedzētiem mērķiem un diskreditēt personāla sertifikācijas institūciju) un citu standartā LVS EN ISO/IEC 17024 : 2004 "Atbilstības novērtēšana - Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām" minēto informāciju.

15. Sertifikātu apstiprina ar personāla sertifikācijas institūcijas atbildīgās personas parakstu un minētās institūcijas zīmogu.

16. Ja pretendenta kompetence neatbilst šajos noteikumos kompetentiem speciālistiem noteiktajām prasībām, personāla sertifikācijas institūcija ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas izsniedz vai nosūta attiecīgajai personai rakstisku pamatotu lēmumu par atteikumu piešķirt kompetenta speciālista sertifikātu vai pagarināt sertifikāta derīguma termiņu, kā arī par sertifikāta anulēšanu.

17. Personāla sertifikācijas institūcijas pienākums ir anulēt izsniegto kompetentā speciālista sertifikātu, ja tā konstatē, ka:

17.1. kompetentais speciālists neatbilst šo noteikumu prasībām;

17.2. kompetentais speciālists pārkāpis sertifikāta izmantošanas nosacījumus;

17.3. kompetentais speciālists pārkāpis viņa darbības jomu regulējošos normatīvos aktus;

17.4. pretendents sertifikāta saņemšanai ir sniedzis nepatiesas ziņas.

18. Lai turpinātu darbību, pēc sertifikāta derīguma termiņa beigām kompetentais speciālists atkārtoti sertificējas personāla sertifikācijas institūcijā.

19. Personāla sertifikācijas institūcija ne retāk kā reizi trijos mēnešos nosūta Valsts darba inspekcijai iepriekšējā ceturksnī sertificēto kompetento speciālistu sarakstu, kā arī informāciju par anulētajiem kompetento speciālistu sertifikātiem.

20. Valsts darba inspekcija pēc šo noteikumu 19.punktā minētās informācijas saņemšanas nodrošina tās publisku pieejamību.

21. Personāla sertifikācijas institūcija informē citas personāla sertifikācijas institūcijas par personām, kurām tā ir atteikusi izsniegt kompetenta speciālista sertifikātu, vai kompetentiem speciālistiem, kuriem tā ir anulējusi sertifikātu.

22. Personāla sertifikācijas institūcija informāciju par kompetento speciālistu novērtēšanu un sertifikāciju glabā ne mazāk kā 10 gadus pēc kompetentā speciālista sertifikāta izsniegšanas.

23. Kompetentais speciālists neizpauž informāciju, ko tas ieguvis, pildot darba uzdevumus, izņemot to informāciju, kuru oficiāli pieprasa tiesībaizsardzības iestādes vai iestādes, kas saskaņā ar darba aizsardzības normatīvajiem aktiem veic valsts uzraudzību un kontroli darba aizsardzības jomā.

24. Pirms praktiskās darbības uzsākšanas kompetentais speciālists apdrošina savu civiltiesisko atbildību tādā apjomā, lai segtu pakalpojuma saņēmējam nodarītos zaudējumus, kas varētu rasties viņa profesionālās darbības dēļ.

III. Prasības kompetentām institūcijām

25. Kompetentā institūcija ir tiesīga veikt darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumos, ja par to laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" ir publicēts attiecīgs paziņojums un tā nodrošina šādu minimālo prasību izpildi:

25.1. tā nodrošina standartā LVS EN ISO 9001 : 2001 "Kvalitātes vadības sistēmas. Prasības" noteiktās prasības un tās kompetence darba aizsardzības jautājumos ir novērtēta atbilstoši šo noteikumu prasībām;

25.2. institūcija ir apdrošinājusi savu civiltiesisko atbildību tādā apjomā, lai segtu iespējamās kļūdas dēļ pakalpojuma saņēmējam radušos zaudējumus, kas sadarbībā ar institūcijas izvēlēto apdrošinātāju aprēķināti institūcijas darbības jomas risku novērtējumā.

26. Kompetentā institūcija (tās personāls) neizpauž informāciju, ko tā ieguvusi, pildot darba uzdevumus, izņemot to informāciju, kuru oficiāli pieprasa tiesībaizsardzības iestādes vai iestādes, kas saskaņā ar darba aizsardzības normatīvajiem aktiem veic valsts uzraudzību un kontroli darba aizsardzības jomā.

27. Lai izpildītu šo noteikumu 25.1.apakšpunktā minētās prasības un apliecinātu savu kompetenci darba aizsardzības jautājumos, institūcija vēršas kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcijā, kas ir akreditēta atbilstoši standartam EN 45012 "Vispārējās prasības kvalitātes sistēmu novērtēšanas un sertifikācijas/reģistrācijas institūcijām" (turpmāk - kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcija) darba aizsardzības jomā.

28. Kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcija kompetences novērtēšanu darba aizsardzības jomā veic atbilstoši standarta LVS EN ISO 9001 : 2001 "Kvalitātes vadības sistēmas. Prasības" un šo noteikumu prasībām.

29. Veicot institūciju kompetences novērtēšanu darba aizsardzības jomā, kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcija papildus šo noteikumu 28.punktā minētā standarta prasībām ņem vērā:

29.1. prasības kompetentās institūcijas personālam atbilstoši šo noteikumu 40., 41., 42., 43. un 44.punktam;

29.2. institūcijas resursu un tehnisko iespēju (piemēram, darba aprīkojums, laboratorijas iekārtas) atbilstību paredzētajiem pakalpojumiem.

30. Ja institūcijas kompetence novērtēta kā atbilstoša šo noteikumu 28.punktā minētā standarta un šo noteikumu prasībām, kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcija izsniedz tai kvalitātes sistēmas sertifikātu, norādot tajā institūcijas atbilstību šo noteikumu prasībām.

31. Kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcija anulē kvalitātes sistēmas sertifikātu, ja kompetentā institūcija vairs neatbilst šo noteikumu 28.punktā minētā standarta un šajos noteikumos noteiktajām prasībām vai arī prasības minētās atbilstības nodrošināšanai netiek izpildītas noteiktajā termiņā.

32. Kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcija mēneša laikā no kvalitātes sistēmas sertifikāta izsniegšanas vai anulēšanas dienas nosūta šo informāciju Labklājības ministrijai.

33. Pēc kvalitātes sistēmas sertifikāta iegūšanas kompetentā institūcija, kura vēlas, lai Labklājības ministrija par to publicē paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", iesniedz Labklājības ministrijā iesniegumu, kurā norāda:

33.1. uzņēmuma nosaukumu, juridisko un faktisko adresi;

33.2. uzņēmuma vadītāju (vārdu, uzvārdu);

33.3. darbības jomu, kurā kompetentā institūcija vēlas tikt izziņota;

33.4. ja kompetentā institūcija ir kāda uzņēmuma struktūrvienība, ziņas par piederību uzņēmumam;

33.5. par iesniegumu atbildīgo kontaktpersonu (vārdu, uzvārdu, telefona, faksa numuru un elektroniskā pasta adresi, ja tāda ir).

34. Kompetentā institūcija šo noteikumu 33.punktā minētajam iesniegumam pievieno šādus dokumentus:

34.1. Uzņēmumu reģistra izsniegtu dokumentu, kas apliecina uzņēmuma reģistrāciju komercreģistrā (iesniedz kopiju, uzrādot oriģinālu);

34.2. uzņēmuma statūtus (iesniedz kopiju, uzrādot oriģinālu);

34.3. kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcijas izsniegtu kompetentās institūcijas kvalitātes sistēmas sertifikātu (iesniedz kopiju, uzrādot oriģinālu);

34.4. kompetentās institūcijas personāla zināšanas un kompetenci apliecinošus dokumentus (kopijas);

34.5. pierādījumus par kompetentās institūcijas civiltiesiskās atbildības nodrošinājumu, kas garantē kompetentās institūcijas kļūdas dēļ radušos zaudējumu segšanu ne mazāk kā 20000 latu apmērā (piemēram, civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polise, bankas garantijas vēstule vai speciāli šim mērķim veikti noguldījumi kredītiestādē);

34.6. ja kompetentā institūcija ir kāda uzņēmuma struktūrvienība, - uzņēmuma struktūrsēmu;

34.7. kompetentās institūcijas plānoto pakalpojumu aprakstu.

35. Kompetentās institūcijas iesniegumu un tam pievienotos dokumentus izskata labklājības ministra izveidotā pretendentu izvērtēšanas komisija (turpmāk - komisija).

36. Pēc šo noteikumu 33. un 34.punktā minēto dokumentu saņemšanas komisija 10 darbdienu laikā tos izvērtē un sniedz Labklājības ministrijas atbildīgajai amatpersonai priekšlikumu publicēt laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu par kompetentās institūcijas kvalitātes sistēmas sertifikāta iegūšanu vai tā atteikumu. Ja pieņemts lēmums atteikt paziņošanu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", Labklājības ministrija pretendentam nosūta rakstisku atteikumu, norādot tā iemeslus un lēmuma apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtību.

37. Komisija pieņem lēmumu atteikt publicēt laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu par kompetentās institūcijas kvalitātes sistēmas sertifikāta iegūšanu, ja:

37.1. nav iesniegti visi šo noteikumu 33. un 34.punktā minētie dokumenti;

37.2. kādam no iesniegtajiem dokumentiem ir beidzies derīguma termiņš vai tajā minētā informācija nav patiesa;

37.3. ir sniegtas nepatiesas ziņas.

38. Ja pēc Labklājības ministrijas atteikuma kompetentā institūcija novērš trūkumus un atkārtoti iesniedz attiecīgu iesniegumu, to izskata vispārējā kārtībā.

39. Labklājības ministrija mēneša laikā no pozitīva lēmuma pieņemšanas publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu par institūcijas atzīšanu par kompetentu institūciju, bet reizi pusgadā - to kompetento institūciju sarakstu, kurām pēdējā pusgada laikā sertifikāts ir anulēts.

40. Kompetentā institūcija nodarbina vismaz šādus speciālistus:

40.1. darba aizsardzības vecākais speciālists;

40.2. arodslimību ārsts vai arodveselības ārsts.

41. Ja kompetentā institūcija nodarbina speciālistu, kuram vienlaikus ir darba aizsardzības vecākā speciālista un arodslimību ārsta vai darba aizsardzības vecākā speciālista un arodveselības ārsta izglītība un kvalifikācija, kompetentā institūcija var nodarbināt tikai šo vienu speciālistu.

42. Kompetentās institūcijas darbiniekus, kuri ieguvuši augstākā līmeņa zināšanas (profesionālo augstāko izglītību) darba aizsardzībā atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas akreditētai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmai (profesiju standarts PS 0100 "Darba aizsardzības vecākais speciālists"), sertificē atbilstoši šo noteikumu II nodaļā noteiktajām prasībām.

43. Kompetentajā institūcijā nodarbinātajiem arodslimību ārstiem vai arodveselības ārstiem nepieciešama augstākā medicīniskā izglītība, kas iegūta akreditētā pilna laika medicīnas studiju programmā, un jāspecializējas arodslimību ārsta (profesijas kods 2221-05) vai arodveselības ārsta (profesijas kods 2221-06) specialitātē Ārstniecības likumā noteiktajā kārtībā, kā arī tas jāapliecina ar profesionālās kvalifikācijas sertifikātu.

44. Sniedzot darba aizsardzības pakalpojumu, atkarībā no uzņēmuma darbības jomas un veicamā uzdevuma (darba aizsardzības pakalpojuma) rakstura kompetentā institūcija papildus šo noteikumu 40.punktā minētajiem speciālistiem uzdevuma izpildei piesaista attiecīgās nozares speciālistu vai citus speciālistus (piemēram, ergonomistu, toksikologu, arodveselības māsu).

45. Lai garantētu kompetentās institūcijas personāla objektivitāti, tā atalgojums nedrīkst būt atkarīgs no uzņēmuma darba vietu pārbaužu rezultātiem.

46. Kompetentā institūcija sniedz pakalpojumus un pilda noteiktās saistības atbilstoši kvalitātes sistēmu sertifikācijas institūcijas apliecinātai kvalitātes sistēmai, nodrošinot pakalpojumu efektivitāti.

IV. Noslēguma jautājums

47. Noteikumi stājas spēkā ar 2006.gada 1.janvāri.

Ministru prezidents

A.Kalvītis

Labklājības ministre

D.Staķe